

V TOMTO ČÍSLE**2. Téma**

- Tým PF UK získal ocenění za třetí nejlepší písemné podání v soutěži Nelson Mandela Human Rights World Moot Competition

3. Judikatura vnitrostátních soudů

- Nález Ústavního soudu - omezení práva na nedotknutelnost obydlí za účelem ochrany života a zdraví osob a práv a svobod druhých

4. Vědecké konference

- Zpráva z 5. zasedání Globálního fóra o odpovědném obchodním chování
- Zpráva z konference „Post-Conflict Justice in Ukraine“

5. Nové publikace

- PRINC, Marcin: Standardy dobré administrace w prawie administracyjnym
- PETERSEN, Niels: Proportionality and Judicial Activism. Fundamental Rights Adjudication in Canada, Germany and South Africa

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta,
Výzkumné centrum pro lidská práva
nám. Curieových 7
116 40 Praha 1

e-mail: vcpl@centrum.cz
www: <http://www.vcpl.cz>

1. Editorial

Vážení čtenáři,

S podzimem a novým akademickým rokem se Vám dostává do rukou také nové číslo Bulletinu VCLP. Jako obvykle obsahuje řadu informací. První z nich se týká úspěšné účasti studentského týmu PF UK pod vedením Dr. Ally Tymofeyevé na Nelson Mandela Human Rights World Moot Competition v Ženevě.

Následují dvě zprávy z vědeckých konferencí, komentovaný nález Ústavního soudu a anotace nových zajímavých publikací z oblasti lidských práv.

Editorial je však současně též příležitostí upozornit na nedávné výsledky práce a plánované akce Centra. V rámci projektu UNCE, který již běží šestým rokem, v těchto dnech vychází nová publikace v řadě Studie z lidských práv – *Státní občanství v kontextu vývoje lidských práv, SLP č. 12 (Praha, 2017)*.

Začátek podzimu také přinesl další vědecké semináře a konference UNCE. Dne 2.10.2017 se na Právnické fakultě UK konala mezinárodní konference „*The Rome Statute of the ICC at its Fifteen: Achievements and Perspectives*“ za účasti českých i zahraničních odborníků, jako Dr. Ivana Hrdličková, předsedkyně STL, Dr. Robert Fremr, soudce ICC, nebo prof. Claus Kreß (UNI Cologne).

Do konce letošního roku pak VCLP připravuje ještě další dvě mezinárodní konference. V rámci pokračující česko-brazilské spolupráce (PF UK s UNOESC) se dne 27.11.2017 uskuteční konference na téma „*Business and Human Rights*“. A ještě před koncem roku proběhne menší seminář s našimi partnery z CRDH Université Paris 2 (Panthéon-Assas) konaný v rámci projektu „*Pénalisation du Droit International des Droits de l'Homme*“, navazující na seminář konaný v červnu 2015 v Praze a v září 2017 v Paříži. V obou případech mají být výsledkem setkání a spolupráce také mezinárodní publikace.

Na závěr bych rád poděkoval za přízeň všem věrným přispěvatelům a čtenářům Bulletinu. Ač se bude projekt UNCE na konci roku měnit, věřím, že nás čekají ještě další akce, publikace i další čísla Bulletinu.

Prof. JUDr. Pavel Šturma, DrSc.
koordinátor Centra

2. Téma

Tým PF UK získal ocenění za třetí nejlepší písemné podání v soutěži Nelson Mandela Human Rights World Moot Competition

Ve dnech od 17.-21. července 2017 proběhlo v Ženevě finále 9. ročníku soutěže *Nelson Mandela Human Rights World Moot Competition*, kterého se zúčastnilo 36 týmů z 24 států z celého světa. Do finále se dostal také tým Karlovy Univerzity ve složení **Kateřina Novotová** a **Tomáš Opat** pod vedením doktorky **Ally Tymofeyevy**, který získal ocenění za třetí nejlepší písemné podání.

Soutěž je organizována *Centrem pro lidská práva při Univerzitě v Pretorii* za podpory *Vysokého komisaře OSN pro lidská práva (UNHCHR)* a zaměřuje se na právo lidských práv a mezinárodní právo veřejné.

Letos se případ věnoval otázce práva na život v kontextu zásahů proti osobám podezřelým z terorismu a povinnosti státu vyšetřovat podezřelá zmizení a úmrtí. Dále problematice práva na mezinárodní ochranu a národnost ve světle válečného konfliktu a sporu o území a konečně tématu diskriminace v pracovních vztazích a diskriminace menšinového etnika v podobě útočné volební kampaně podněcující k rasové nenávisti. Spor byl předložen fiktivnímu regionálnímu soudu, jehož procesní pravidla byla totožná s pravidly Evropského soudu pro lidská práva a Afrického soudu pro práva člověka a národů.

Pro nominaci do finále v Ženevě bylo zapotřebí vypracovat písemná podání, na jejichž základě bylo nakonec vybráno 36 *univerzitních týmů z celého světa*. V porotě zasedali odborníci na mezinárodní právo a právo lidských práv včetně soudce Mezinárodního trestního soudu **Dr. Raula Pangalanga** či bývalého soudce Jihoafrického ústavního soudu **Albie Sachse**.

Soutěž poctili svou návštěvou i další významné osobnosti, mezi nimiž byl i profesor **Christof Heys** z Univerzity v Pretorii, ředitel Universal Rights Group **Marc Limon** a **Ivana Machoňová Schellongová** z UNHCHR.

Kateřina Novotová a Tomáš Opat, zdroj: soukromé album Alla Tymofeyeva

Tým Právnické fakulty Univerzity Karlovy se utkal se čtyřmi týmy z Pontifical Catholic University of Paraná v Brazílii, Atma Jaya Catholic University v Indonésii, australské Macquarie University a z University of Yale v USA. Studenty přišel podpořit i velvyslanec České republiky při OSN v Ženevě **Jan Kára** a člen Komise OSN pro mezinárodní právo, **prof. Pavel Šturma**.

Sídlo OSN, Ženeva. Zdroj: soukromé album Alla Tymofeyeva

Účastí v této soutěži měli studenti možnost nejen rozšířit své znalosti v oblasti mezinárodního práva a fungování jednotlivých regionálních lidskoprávních soudů, ale také zlepšit své rétorické a prezentační schopnosti a získat mnoho nových přátel z celého světa.

Alla Tymofeyeva

3. Judikatura vnitrostátních soudů

Nález Ústavního soudu ze dne 18. července 2017 sp. zn. Pl. ÚS 2/17 (omezení práva na nedotknutelnost obydlí za účelem ochrany života a zdraví osob a práv a svobod druhých)

Zákon č. 369/2016 Sb. novelizující zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, přinesl rozšíření pravomocí obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností o možnost kontrolovat lokální topeniště, čímž však současně dochází k omezení nedotknutelnosti obydlí garantované článkem 12 Listiny základních práv a svobod.

Tatáž novela zároveň zakotvila přeštok, jehož se fyzická osoba dopustí tím, že neumožní kontrolující osobě přístup ke spalovacímu stacionárnímu zdroji (§ 23 odst. 1 písm. j). Výše uvedenou úpravu považovala skupina poslanců za rozpornou s právem na nedotknutelnost obydlí, a proto navrhla Ústavnímu soudu její zrušení.

Celý ústavněprávní problém lze shrnout do otázky, zda je zásah způsobený dotčenou úpravou do nedotknutelnosti obydlí proporcionální. Je třeba uvést, že tuto otázku si zcela správně položil již normotvůrce a v důvodové zprávě podrobně argumentoval ve prospěch proportionalit dané úpravy. Stěžejní z tohoto hlediska byl zejména argument, že bez provedení kontroly lokálního topeniště prakticky není možné zjistit, zda jeho provozovatel neporušuje povinnosti dané zákonem (zejména zda nepoužívá nevhodné palivo).

Neméně významná z hlediska hodnocení proportionalit dané úpravy je skutečnost, že zákonodárce přistoupil k určitému "stupňovitému mechanismu" aplikace, který má zabraňovat orgánům ochrany ovzduší, aby jednaly svévolně (odst. 32 odůvodnění rozhodnutí jej popisuje tak, že „orgán ochrany ovzduší má nejprve povinnost písemně upozornit provozovatele spalovacího stacionárního zdroje, že pojal důvodné podezření o jeho neplnění některé z povinností podle zákona o ochraně ovzduší (např. na základě nepřipustné tmavosti kouře, video nebo fotodokumentace apod.). Tento orgán má povinnost své podezření odůvodnit. Může vyzvat provozovatele k doložení dokladu o provedení kontroly technického stavu

zdroje, kontroly spalinových cest, případně k předložení dalších dokladů (např. doklad o zakoupení paliva).

Napadená právní úprava mu současně ukládá povinnost v upozornění poučit provozovatele spalovacího stacionárního zdroje o následcích opakovaného důvodného podezření v podobě provedení kontroly. Tedy až v případě vzniku dalšího podezření, že stejný provozovatel porušuje některou z povinností podle zákona o ochraně ovzduší, může kontrolující vstoupit do obydlí provozovatele a zkontrolovat dodržování zmíněných povinností.

V relativně podrobné pasáži rozebírá Ústavní soud všechny tři kroky testu proportionalit a shrnuje, že dané ustanovení je vhodné, nezbytné (přesněji řečeno potřebné) a rovněž přiměřené vzhledem k legitimním cílům, který sleduje. Odmítnut byl argument navrhovatelů, že ochrana práv a svobod druhých zde není použitelná, neboť se nejedná o ochranu konkrétních lidí.

Podle navrhovatelů „musí existovat přímá vazba mezi vstupem do obydlí a záchranou člověka, majetku či naplnění jiného nesporného cíle“ (odst. 2 odůvodnění nálezu).

Velmi přesvědčivý je v tomto ohledu argument, že podobná úprava, která je předmětem tohoto řízení, existuje i v jiných zákonech – např. v Zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, v platném znění, nebo v Zák. č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, v platném znění. V závěru Ústavní soud připomíná, že zahraniční úprava v Německu, Polsku a Rakousku vychází z podobných principů a umožňuje v krajním případě provedení kontroly lokálních topenišť v obydlích.

K nálezu byl připojen disens jediného soudce, prof. Fenyka, který se domnívá, že napadená ustanovení měla být Ústavním soudem zrušena, neboť jsou podle jeho názoru zneužitelná k šikanózním postupům, příliš omezují vlastníky nemovitostí a nepřiměřeně zasahují do nedotknutelnosti obydlí.

Celý nález považuji za ukázkový příklad aplikace principu proportionalit, který byl zkoumán velmi správně již v rovině tvorby příslušné novely zákona. Z tohoto ohledu hodnotím kladně určitou zdrženlivost Ústavního soudu, který musel v tomto řízení řešit i řadu technických otázek spojených s ochranou ovzduší. Pokud expertní stanoviska

jiných složek státní moci nejsou v řízení před Ústavním soudem spolehlivě vyvrácena, není podle mého názoru namíste jejich nahrazování hypotetickými úvahami o možném dopadu zákona na obyvatele nebo určité skupiny obyvatel a hledání ústavních rozměrů tvrzené nedokonalosti zákona.

Pavel Ondřejek

4. Vědecké konference

Zpráva z 5. zasedání Globálního fóra o odpovědném obchodním chování

Ve dnech 29. a 30. června 2017 se v sídle *Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj* (OECD) v Paříži uskutečnilo 5. zasedání Globálního fóra o odpovědném obchodním chování, které bylo založeno v roce 2013 na podporu pokračujícího mezinárodního dialogu o odpovědném obchodním chování a efektivní implementace Směrnice OECD pro nadnárodní společnosti.

Globální fórum, které za přítomnosti zástupců nevládních organizací, byznysu a odborů, ale také vládních delegátů nebo akademiků zahajoval *generální tajemník OECD Angel Gurría*, potvrdilo, že odpovědnému obchodnímu chování je v posledních letech věnována zvyšující se pozornost.

Opětovně se také prokázalo, že OECD v této oblasti zastává vedoucí úlohu a standardy, které vytváří, patří mezi nejdokonalejší mezinárodní nástroje, které jsou v současnosti v této oblasti k dispozici.

Hlavní součástí programu Globálního fóra byla řada panelových diskuzí na různá aktuální témata související s odpovědným obchodním chováním, jako např. odpovědné institucionální investování, fungování národních kontaktních míst, odpovědné obchodní chování státních podniků, odpovědné zaměstnávání migrujících pracovníků, příspěvek odpovědného obchodního chování pro plnění cílů udržitelného rozvoje, odpovědné financování nebo odpovědné obchodní chování a investice do infrastruktury.

V mnoha těchto panelech bylo mj. odkazováno na *Obecné zásady OSN pro oblast byznysu a lidských práv*, od jejichž přijetí uplynulo již více než pět let,

a jež jsou plně komplementární se standardy OECD.

Z jednání Globálního fóra jako hlavní závěry vplynuly shoda na klíčovém významu spolupráce se soukromým sektorem na dalším rozvoji odpovědného obchodního chování, důležitá úloha investorů, potřeba plně fungujících národních kontaktních míst s odpovídajícími finančními zdroji na jejich činnost, zajištění stejných podmínek a přístupu k nápravě škody, implementace standardů odpovědného obchodního chování také ve státních podnicích, řešení systémových překážek pro udržitelné financování, podpora využívání nástrojů a doporučení OECD na posílení náležité péče v boji proti korupci a řešení negativních dopadů na lidská práva, zdůraznění propojení mezi odpovědným obchodním chováním a cíli udržitelného rozvoje.

Neopomenuty zůstaly také rostoucí ekonomiky, kdy byla opakovaně zdůrazněna potřeba přijetí *Směrnice OECD pro nadnárodní podniky zeměmi G20*.

Program Fóra, diskuzní i další dokumenty a videozáznamy z jednotlivých zasedání jsou volně dostupné na internetových stránkách OECD:

<http://mneguidelines.oecd.org/>
<https://oecd.tv.webtv-solution.com/3903/or/Global-Forum-on-Responsible-Business-Conduct.html>

Ondřej Svoboda

Zpráva z vědecké konference "POST-CONFLICT JUSTICE IN UKRAINE", Kyjev, 26. - 27. května 2017

Ve dnech 26. - 27. května 2017 proběhla v hlavním městě Ukrajiny, Kyjevě, společná konference *Ukrajinského helsinského výboru (UHUHR), Evropské společnosti pro mezinárodní právo (ESIL) a Ukrajinské společnosti pro mezinárodní právo (UAIL) s názvem Postkonfliktní spravedlnost na Ukrajině ("Post-Conflict Justice in Ukraine")*.

Zleva: Mykola Gnatovskyy, Ganna Yudkivska, Arkadij Bushchenko, Pavlo Klimkin, André Nollkaemper, Marko Milanovic

Zdroj: web UHURH
<https://helsinki.org.ua/articles/post-konflikte-pravosuddya-praktykum-dlya-ukrajinskyh-yurystiv/>

Této události se zúčastnili zástupci významných mezinárodních institucí, jako jsou soudci Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) a předseda Evropského výboru proti mučení (CPT) Rady Evropy, zahraniční odborníci z praxe a představitelé vědy, jak z Ukrajiny, tak i z celého světa.

V den před zahájením konference se konal rozhovor s **Albie Sachsem**, soudcem Ústavního soudu Jihoafrické republiky, za účasti hlavní organizátorky konference **Ganny Yudkivské**, soudkyně ESLP a **Mykoly Gnatovského**, předsedy CPT. Poté následovalo promítání dokumentárního filmu *My Nazi Legacy*.

Samotnou konferenci dne 26. května 2017 zahájil svým prolovem **André Nollkaemper**, předseda ESIL. Poté následovalo uvítací slovo **Pavla Klimkina**, ministra zahraničních věcí Ukrajiny.

Dále přítomné uvítala také **Mary L. Yovanovitch**, zvláštní velvyslankyně USA na Ukrajině. Poté slovo obdržel **Arkadij Bushchenko**, předseda UHURH. První uvítací blok konference zakončili svými proslovy **Ganna Yudkivska** a **Mykola Gnatovskyy**.

Bezprostředně poté následoval **první tematický blok** s názvem *Současné výzvy spravedlnosti v přechodném období (Contemporary Challenges for Transitional Justice)*.

Moderátorem tohoto bloku byl **André Nollkaemper**. První vystoupila **Sarah Nouwen**

z University of Cambridge a zaměřila se na otázku výkonu spravedlnosti v zemích, kde probíhá ozbrojený konflikt, jaké k tomu existují prostředky a nakolik jsou účinné.

Následoval **Mark Kersten** z London School of Economics, který hovořil o justici během konfliktních situací. Zmínil případy Libye a Ugandy.

Poutavý byl příspěvek **Marko Milanovice** (University of Nottingham), který se podělil o svoje zkušenosti z hodnocení činnosti Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii (ICTY).

Tvrdil, že výsledky dotazování prokázaly, že lidé jsou ochotni věřit na spravedlivost soudního řízení pouze, pokud je to v souladu s jejich osobním přesvědčením, a tedy praxe ukázala, že pouze 10 % Srbů souhlasí s rozhodováním ICTY, 90 % si myslí, že se jedná o nelegitimní soudní postup.

S ohledem na to, že Ukrajina se obrátila s žalobou na Mezinárodní trestní soud (MTS) **Marko Milanovic** tvrdil, že nelze počítat s tím, že veškeré obyvatelstvo Ukrajiny se závěry MTS bude souhlasit, ať už budou jakékoliv.

Po přestávce probíhaly dva paralelní workshopy. První na téma "*Can the International Criminal Court Play a Constructive Role for the Post-Conflict Settlement in Ukraine?*" a druhý s názvem "*A truth commission for Ukraine: Establishing the historical truth and fighting today's propaganda?*".

Já jsem se účastnila workshopu, který se věnoval praxi MTS, a který vedl **Gleb Bogush** z Lomonosovovy univerzity v Rusku. Činnost workshopu zahájila svým příspěvkem **Iryna Marchuk**, zástupkyně děkana právnické fakulty University of Copenhagen.

Její vystoupení se týkalo historie podání Ukrajiny k MTS a úvah o možných závěrech této soudní instituce ve vztahu ke konfliktu na Majdanu a na východě Ukrajiny. Poté hovořil **Dmytro Koval** z Oděské právní akademie o kolektivní paměti a sociálních systémech ve vztahu k MTS.

Následovalo vystoupení **Gaiane Nuridzhanian** z University College London, která se soustředila na pravidlo komplementární jurisdikce MTS. Tento první dopolední blok konference završila **Valentyna Polunina** z Ludwig Maximilian University of Munich, která navázala na Marko Milanovice a hovořila o výsledcích výzkumu, který

se týkal otázky vnímání mezinárodní trestní justice na Ukrajině.

Po obědě se účastníci konference rozdělili do dvou pracovních skupin. Workshop č. 3 se věnoval otázce odškodnění obětí ozbrojených konfliktů a byl veden **Ksenií Turkovič**, soudkyní ESLP.

Workshop č. 3 měl literární název „Does Anna Karenina principle apply to post-conflict justice?“, kde se mluvilo o nejlepším modelu justice pro Ukrajinu za současné situace. Workshop vedl **Sergey Sayapin** (KIMEP University, Kazachstán).

S ohledem na to, že třetí workshop moderovala soudkyně ESLP a vzhledem k tomu, že ve své praxi jsem se věnovala otázce odškodňování v mezinárodním právu, rozhodla jsem se navštívit tento workshop.

Zde byl prvním vystupujícím **Vito Todeschini** (Aarhus University, Denmark), který mluvil o právu na odškodňování obětí ozbrojených konfliktů v souvislosti se situací na Ukrajině. Poté vystoupil **Antal Berkes** z Manchester International Law Centre, který se soustředil specificky na praxi ESLP týkající se extrateritoriální jurisdikce a zásady efektivní kontroly. Dále mluvila **Tetyana Antsupova** z Oděské právní akademie, která navázala na předchozího řečníka rozбором judikatury ESLP k otázce restituce majetku v souvislosti s konfliktem na Ukrajině. Poslední v tomto bloku měl vstoupení Maxim Petrov z UHURH, který opět mluvil o obětech ozbrojeného konfliktu na Ukrajině.

Po přestávce **Sergey Sayapin** krátce představil kolektivní monografii s názvem „*The Situation in Ukraine since 2014: jus ad bellum, jus in bello, jus post bellum*“. Kniha, bohužel, nestihla vyjít k okamžiku konání konference a nachází se zatím v tisku. Měla by se objevit během několika měsíců.

Poté následovala Skype konference s **Prof. M. Cherifem Bassiounim**, který je expertem OSN v oblasti trestní justice“.

Bohužel ze zdravotních důvodů pan profesor nemohl přijet do Kyjeva, ale nehladě na to připravil video přednášku s názvem „*The Future of Post-Conflict Justice in Light of Contemporary Low Level Conflicts and the Use of Automatic Weapons Systems*“.

Po přednášce následoval skupinový videohovor přes Skype, kde účastníci konference mohli položit

své otázky. Tuto událost moderovala **Ganna Yudkivska**.

Konferenční hovor přes Skype s Prof. M. Cherifem Bassiounim
Zdroj: web UHURH <https://helsinki.org.ua/articles/post-konflikte-pravosuddya-praktykum-dlya-ukrajinskyh-yurystiv/>

Druhý den konference začal společnou sekci s názvem *Pozitivní závazky států dle mezinárodního trestního práva*.

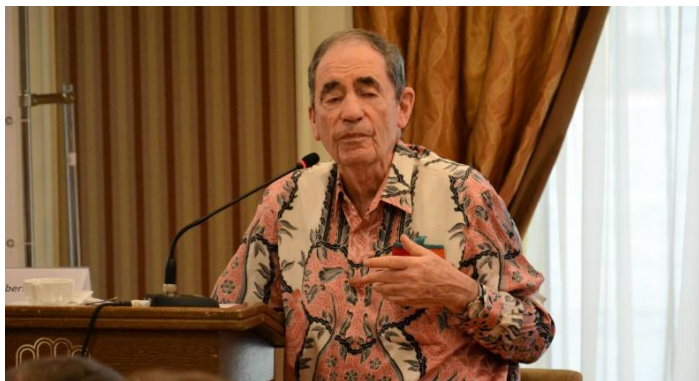
Sekci vedl **Marko Milanovic**. Současný soudce ESLP, **Erik Møse** se rozdělil o svoje zkušenosti bývalého soudce ICTR v Arushu (Tanzania). Následovala přednáška **Ksenie Turkovič**, soudkyně ESLP, která hovořila o judikatuře ESLP k závažným porušením lidských práv. **Larissa van den Herik** (Leiden University) mluvila o úloze národních parlamentů v prevenci zločinů podle mezinárodního práva.

Poslední v tomto bloku měl slovo **Gleb Bogush** z Lomonosovovy univerzity, který pojednával o implementaci mezinárodního trestního práva v Ruské federaci.

Soudce Ústavního soudu JAR, **Albie Sachs**, jeden z hlavních hostů konference, po přestávce vystoupil s přednáškou s názvem „*Meeting the Man Who Put the Bomb in my Car: Former Constitutional Court Justice Albie Sachs speaks about transitional justice in South Africa and Kenya*“. Vyprávěl o vlastní zkušenosti setkání s osobou, která ho chtěla zabít během výkonu funkce. Přednáška měla filozofické zaměření a směřovala k tomu, že každý konflikt dříve nebo později skončí a že je důležité se naučit žít spolu.

Nejlepší cesta je odpuštění a respekt k protistraně. Soudce Sachs vyslovil myšlenku, že Rusové

a Ukrajinci jsou si bratři, že je zapotřebí si to co nejrychleji uvědomit a najít cestu k ukončení konfliktu. Rozhovor s **Albie Sachsem** vedla **Ganna Yudkivska**.

Soudce Ústavního soudu Jihoafrické republiky, Albie Sachs
Zdroj: web UHURH <https://helsinki.org.ua/articles/post-konflikte-pravosuddya-praktykum-dlya-ukrajinskyh-yurystiv/>

Odpoledne se konaly poslední dva paralelní workshopy konference. Workshop č. 5 se věnoval odpovědnosti za porušení mezinárodního humanitárního práva.

Workshop č. 6 měl název „ESLP a další lidskoprávní orgány“. Moje volba byla workshop zaměřený na činnost ESLP, který moderovala **Maria Issaeva**, lidskoprávní právnička z Ruska. Svým příspěvkem tento blok zahájil **Ralph Wilde** z University College London. Měl obecnější vystoupení na téma úlohy mezinárodních lidskoprávních mechanismů při vyřešení konfliktu na Ukrajině.

Poté vystoupili dva vládní zmocněnci pro zastupování před ESLP z Moldávie (Lilian Apostol) a Ukrajiny (Ivan Lishchyna). **Lilian Apostol** vyprávěl o tom, jak se účastnil před ESLP řešení případů *Ilasçu a další proti Moldávii a Rusku* a *Catan a další proti Moldávii a Rusku*, kde hovořil o tom, že Moldávie na rozdíl od Ukrajiny nepodala k ESLP mezistátní stížnosti, ale že některé individuální stížnosti zde hrály velmi obdobnou úlohu.

Ivan Lishchyna se zaměřil na možnost aplikace článku 1 Protokolu č. 1 (právo na majetek) na spory, týkající se Krymu a Donbasu. **Gulara Guliyeva** (Birmingham Law School) pojednávala o vlivu judikatury ESLP na postavení IDPs na Ukrajině. **Alessandra La Vaccara** z Cardozo Law School prováděla analýzu toho, jaké normy za ozbrojeného konfliktu mají přednost: humanitární právo nebo lidská práva. **John R. Morss** z Deakin University (Australia) hovořil o lidských právech

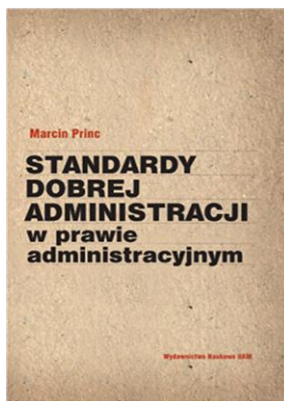
během ozbrojeného konfliktu, zda se jedná o práva individuální nebo kolektivní. Po pauze na kávu moderátoři všech šesti workshopů pod vedením **Ganny Yudkivské** shrnuli hlavní teze vystoupení a otázky, které zazněly v každém bloku.

Závěrečné slovo konference pronesli Ivan Lishchyna, Marko Milanovic, Arkadiy Bushchenko a Ganna Yudkivska. Nakonec Mykola Gnatovskyy shrnul činnost konference a poděkoval všem, kdo se podíleli na přípravě této konference. Zejména poděkoval i české zástupkyni v radě ESIL, **doc. Veronice Bílkové**.

Alla Tymofeyeva

5. Nové publikace

PRINC, Marcin: Standardy dobrej administracji w prawie administracyjnym. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM, 2016, ISBN: 978-83-232-3135-6, 360s.

Publikaci Dr. **Marcina Prince** z Fakulty práva a správy Univerzity Adama Mickiewicze v Poznani, věnující se standardům dobré správy ve správním právu, vydalo tamější univerzitní nakladatelství.

V první kapitole se autor zabývá procesem formování standardů fungování veřejné správy.

Zdůrazňuje historickou podmíněnost jejich dnešní podoby, přičemž na dnešní vnímání dobré správy, podle něj, měly zásadní vliv koncepce právního státu, konstitucionalismus, koncepce přirozených práv a zásady byrokracie (s. 65). Vedle toho upozorňuje na existenci vztahu mezi cílem, který měla veřejná správa plnit při plnění veřejných úkolů, a zásadami činnosti jejich orgánů (s. 66).

Druhá kapitola akcentuje standardy dobré správy z hlediska evropských východisek. Podle autora zahrnuje pojem dobré správy mnoho aspektů; je úzce svázán s koncepcí „dobrého vládnutí“ (good

governance), demokratickým právním státem a lidskými právy (s. 113). Na základě standardů dobré správy je konstruováno jednak právo na dobrou správu a jednak zásady dobré správy, přičemž obdobně jako správní právo můžeme standardy dobré správy vnímat ve třech rovinách: *materiální, organizační a formální – procesní* (s. 114).

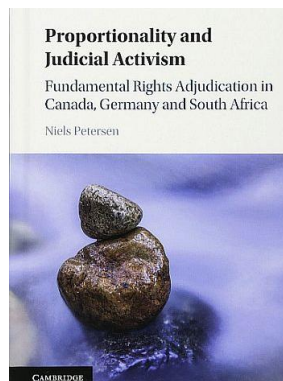
Na základě toho pak autor představuje dělení standardů dobré správy do tří skupin: obecné standardy, standardy týkající se rozhodovacích procesů a standardy týkající se úředního aparátu, čili veřejné služby (s. 115). Ve třetí kapitole se autor věnuje dobré správě z hlediska hranice mezi právem a zásadami a z hlediska polské právní tradice. Z následujících tří kapitol je každá věnována jedné z uvedených skupin standardů dobré správy.

Představená práce, napsaná v polštině, tedy jazyce českému jazyku blízkém, je dílem, které může být zajímavým nejen pro administrativisty či konstitucionalisty, ale také pro ty, kteří se odborně věnují problematice lidských práv v širších souvislostech. Je totiž třeba upozornit na skutečnost, že autor při své analýze standardů dobré správy výrazně akcentuje vztah jednotlivce a veřejné správy (státu) a právě z tohoto pohledu se tématu věnuje. Neopomíná přitom ani procesy evropeizace, internacionalizace a unifikace (správního) práva a právních řádů, které se standardy dobré správy souvisejí a jsou s nimi nerozlučně spjaty.

David Kryška

PETERSEN, Niels: Proportionality and Judicial Activism. Fundamental Rights Adjudication in Canada, Germany and South Africa. Cambridge: Cambridge University Press, 2017, ISBN: 978-1-107-17798-7, 249 s.

Niels Petersen, profesor mezinárodního, evropského a veřejného práva na Univerzitě v Münsteru, se ve své poslední monografii věnuje velmi diskutovanému tématu ústavněprávní doktríny. Vzhledem k tomu, že knih o proporcionalitě již byla napsána celá řada, zkoumá dosud poněkud opomíjený dílčí aspekt této problematiky; konkrétně si pokládá otázku: *Do jaké míry je princip proporcionality nástrojem*

posilování soudní moci? Při hledání odpovědi je nutno provést pečlivou empirickou analýzu soudní praxe, což představuje převážnou většinu této práce.

V úvodu knihy autor představuje teoretická východiska své práce: nejdříve vymezuje funkce soudního přezkumu a roli ústavních soudů, kterou vnímá jako korekci nedostatků demokratických procesů (zejména ovládnutí procesů lobbyistickými skupinami anebo nerespektování zájmů menšin v důsledku většinového rozhodování).

O soudcovský aktivismus se podle autora jedná tehdy, pokud soudy vybočí z této korigující funkce. V následující kapitole se podrobněji věnuje principu proporcionality, který vnímá jako argumentační metodu způsobilou podporovat soudcovský aktivismus, neboť umožňuje aplikovat značnou míru diskrece soudcům. Do jaké míry princip proporcionality reálně podporuje soudcovský aktivismus, se autor snaží zkoumat na základě analýzy případů tří jurisdikcí s praxí argumentace principem proporcionality (Německa, Kanady a Jihoafrické republiky). Rozborem příslušné judikatury autor ukazuje, že poměrování jakožto klíčový argument přezkumu ústavnosti v rámci testu proporcionality není soudy používán způsobem, který by vedl k výše definovanému soudcovskému aktivismu. Je tomu tak podle autora proto, že tato ústavněprávní metoda argumentace je zároveň předmětem četných kritik, což soudům brání v jejím zneužívání za účelem posilování vlastní moci.

Analýzou rozhodnutí Spolkového ústavního soudu SRN autor dochází rovněž k závěru, že argumentace principem proporcionality přibývá a nezřídka bývá prostředkem přezkumu racionality výsledků legislativního procesu, kterou ale autor chápe úžeji, ve výše uvedeném smyslu „selhání politického trhu“ (political market failure). Pokud německý Spolkový ústavní soud přijímá aktivistická rozhodnutí, jsou podle autora spíše založena na překvapivé interpretaci práva, nikoliv na aplikaci principu proporcionality. Kniha ústí v závěr, že soudy čelí celé řadě institucionálních omezení, která jim brání využívat princip proporcionality způsobem, který by příliš posiloval soudní moc.

Pavel Ondřejek